

Η προέλευση των Ελλήνων (Άρης Πουλιανός)

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, οι ιστορικοί, οι αρχαιολόγοι, οι γλωσσολόγοι και οι ανθρωπολόγοι συνεργάζονται όλο και πιο στενά μεταξύ τους για να λύσουν τα διάφορα προβλήματα που παρουσιάζει η εξακρίβωση της προέλευσης των διαφόρων λαών.

Στην Ελλάδα, τα πρώτα ίχνη των κατοίκων της χρονολογούνται από την Κατώτερη Παλαιολιθική Εποχή.

Πολύ περισσότερα είναι τα αρχαιολογικά στοιχεία που έχουμε από τη Νεολιθική Εποχή, οπότε στην Ελλάδα ζούσαν οι γεωργοί του Σέσκλου. Οι γεωργοί εκείνοι δημιούργησαν τον πολιτισμό τους στις εύφορες πεδιάδες της Θεσσαλίας και γενικότερα της Κεντρικής Ελλάδας, όπου βρήκαν ευνοϊκές συνθήκες και έκαναν τα μέρη όπου κατοικούσαν αυτάρκη. Ζούσαν σε μικρά στρογγυλά ή ορθογώνια σπίτια που είτε ήταν χτισμένα με πέτρα είτε φτιαγμένα από πλεγμένες βέργες με σοβά από πάνω. Οι γεωργοί εκείνοι ήξεραν να καλλιεργούν τη γη και να φτιάχνουν με το χέρι διάφορα αγγεία.

Στο επόμενο αρχαιολογικό στρώμα συναντούμε ίχνη της Εποχής του Χαλκού. Ο πολιτισμός της εποχής αυτής ονομάστηκε «Πρωτοελλαδική Περίοδος». Τον καιρό εκείνο, υπάρχει ένδειξη ότι ο χαλκός διαδόθηκε από την Ανατολή στα παράλια του Αιγαίου, στις Κυκλάδες και στην Κρήτη.

Πολλοί δυτικοί επιστήμονες συνδέουν την εμφάνιση του μετάλλου με μετακινήσεις νέων φυλών από την Ανατολή στη λεκάνη του Αιγαίου. Στη βάση της άποψης αυτής υπάρχει η τυπική θέση πολλών εκπροσώπων της αστικής επιστήμης για δήθεν «προικισμένους λαούς, οδηγητές», που τάχα αποτελούν την κινητήρια δύναμη της ιστορίας .

Χωρίς να αρνούμαστε τη σημασία που είχαν οι μεταναστεύσεις των διαφόρων

φύλων, οφείλουμε με βάση τα παλαιοανθρωπολογικά στοιχεία να παρατηρήσουμε ότι η χρησιμοποίηση του μετάλλου στην καθημερινή ζωή δεν ήταν αναγκαστικά αποτέλεσμα μετανάστευσης.

Οι έρευνες που έγιναν κατά τις τελευταίες δεκαετίες απέδειξαν ότι το μέταλλο χρησιμοποιήθηκε σχεδόν ταυτόχρονα στα διάφορα μέρη της λεκάνης του Αιγαίου, στην Κύπρο, στη Μικρά Ασία και στη Μακεδονία, δηλαδή παντού όπου υπήρχαν ορυκτά χαλκού. Χάρη στο επίπεδο παραγωγής που είχαν φτάσει τα αιγαιακά φύλα και χάρη στις σχέσεις που είχαν αναπτύξει, δίδαξαν γρήγορα τους κατοίκους των γύρω περιοχών να χρησιμοποιούν το μέταλλο.

Τα αρχαιότερα σκεύη χαλκού χρονολογούνται πάνω-κάτω από τα τέλη της 4ης και την αρχή της 3ης χιλιετηρίδας π.Χ. («Drevnaja Gretsia, Akademia Naouk», Αρχαία Ελλάδα, Ακαδημία Επιστημών).

Η ενότητα πολιτισμού των φύλων που κατοικούσαν γύρω από το Αιγαίο Πέλαγος στην Εποχή του Χαλκού, συντέλεσε ώστε να ονομαστεί ο πολιτισμός εκείνος «Αιγαιακός Πολιτισμός». Η μελέτη της ιστορίας του πληθυσμού που δημιούργησε αυτόν τον πολιτισμό, έβαλε μπροστά στη σύγχρονη επιστήμη το ζήτημα της καταγωγής των αιγαιακών φύλων.

Ο πιο αρχαίος πληθυσμός της Ελλάδας, όπως λένε τα παλαιότερα κείμενα, ήταν οι Πελασγοί, ένας λαός που δεν γνωρίζουν αν μιλούσε ελληνικά. Το όνομά τους διατηρήθηκε στον αρχαίο ναό του Πελασγικού Διός στη Δωδώνη και στη Θεσσαλική πεδιάδα που ήταν γνωστή με το όνομα «Πελασγικόν Άργος» ή «Πελασιώτιδα» (Ιλιάδα XVI, Π, 681). Ο Σοφοκλής αποκαλεί τη Δωδώνη «Πελασγών έδρανον» (Σοφοκλής, Τραχινίαι, 1167). Οι Πελασγοί αναφέρονται ακόμα σαν οι πιο αρχαίοι κάτοικοι της Βοιωτίας και της Αχαΐας κι ακόμα πιο συχνά σαν αυτόχθων πληθυσμός της Αττικής, της Αργολίδας και της Αρκαδίας (Ηρόδοτος, νΠ, 94, I, 57, Στράβων, 410, Θουκυδίδης II, 17).

Κατά τον Κρέτσεμερ, το όνομα «Πελασγοί» είναι εθνώνυμο, παράγωγο του Πελασγός. Η «ινδοευρωπαϊκή» αυτή λέξη που σημαίνει «επίπεδη επιφάνεια», πεδιάδα, στην ελληνική γλώσσα σημαίνει πέλαγος. Η συνηθισμένη λέξη στα ελληνικά είναι «θάλασσα» που πολλοί δεν την θεωρούν ινδοευρωπαϊκής καταγωγής. Ο Τόμσον, διατυπώνει την υπόθεση ότι οι Έλληνες κατακτητές του αιγαιακού κόσμου δανείστηκαν τη λέξη «πέλαγος» από «τους ανθρώπους της θάλασσας» που βρήκαν εκεί, δηλαδή τους Πελασγούς.

Από πού κατάγονται οι Πελασγοί; Ο Κλών Στέφανος, τους θεωρεί «βραχυκέφαλους ινδοευρωπαϊκής καταγωγής».

Όλα τα ανθρωπολογικά στοιχεία που παρουσιάσαμε αναιρούν τη γνώμη ότι οι Πελασγοί ήταν βραχυκέφαλοι. Ο Τόμσον λέει ότι κατοικούσαν στο βόρειο τμήμα της χώρας, στις ακτές της Μακεδονίας, και στα νησιά Σαμοθράκη, Λήμνο, Ίμβρο και αναζητάει την πατρίδα τους ως πέρα στη Μαύρη Θάλασσα. Ο Θουκυδίδης ονομάζει τους Πελασγούς της Ακτής, της Λήμνου και της Αττικής Τυρσηνούς (Θουκυδίδης, IV, 109). Με το όνομα αυτό οι Έλληνες γνώριζαν τους Ετρούσκους. Με τη σειρά τους οι Ετρούσκοι του «Τσεμ» θεωρούσαν ότι κατάγονταν από τους Πελασγούς της Θεσσαλίας (Στράβων 220).

Ο Βούλγαρος γλωσσολόγος Β. Γκεόργκιεφ απόδειξε πολύ πειστικά ότι οι Ετρούσκοι που μετανάστευσαν στην Ιταλία είναι απόγονοι των Τρώων.

Η θρακική ποικιλία μοιάζει πολύ με την κεντροελλαδική (Θεσσαλική) και τη δυτικο-μικρασιατική και γενικά με τον αιγαιακό τύπο. Είναι προφανές ότι όλα τα στοιχεία δείχνουν πως τα φύλα που κατοικούσαν σε αυτό το χώρο είχαν κοινή καταγωγή. Αναφέρουμε επίσης ότι όλοι οι ελλαδικοί τύποι και ο δυτικο-μικρασιατικός διαφέρουν αρκετά από τον προσωασιατικό τύπο.

[...] Ο Μεσοελλαδικός Πολιτισμός, που χαρακτηριστικό του γνώρισμα είναι η κεραμική των Μινύων (μινυακά αγγεία) και ο ενταφιασμός των νεκρών σε πέτρινους τάφους, ανιχνεύεται σε όλη την Ελλάδα.

Πολλοί επιστήμονες θεωρούν ότι οι Μινύες είναι οι πρώτοι «Ινδοευρωπαίοι» που έφτασαν στην Ελλάδα. Ο Πέρσον νομίζει πως όταν αυτοί ξεκίνησαν από τα Βαλκάνια χωρίστηκαν σε δύο κλάδους και έφεραν στην Πελοπόννησο και ταυτόχρονα στην Τροία τη μινυακή κεραμική, τα άλογα και την ιωνική διάλεκτο.

Ο Τόμσον βλέπει στους Μίνυες Πελασγούς κι όχι Έλληνες. Δεν τους ονομάζει καθόλου Ίωνες γιατί, όπως γράφει, είναι αδύνατο να σκεφτεί κανείς ότι είχε διαμορφωθεί η ιωνική διάλεκτος σε τόσο αρχαία εποχή. Θεωρεί πιο πιθανό ότι η ιωνική και η αιολική διάλεκτος διαμορφώθηκαν αργότερα με την εξέλιξη της γλώσσας που μιλούσαν οι Μίνυες. Άλλοι επιστήμονες πάλι, ταυτίζουν τους Μίνυες με το Νεολιθικό Πολιτισμό του Διμηνιού της Θεσσαλίας. Αντίθετα, εμείς θεωρούμε την αιολική διάλεκτο ως την αρχαιότερη μορφή της ελληνικής που αναπτύχθηκε αρχικά γύρω από την Πίνδο.

Όπως κι αν έχει το πράγμα, ένα είναι το γεγονός. Ότι από την 3η χιλιετηρίδα π.Χ. τουλάχιστον, τα φύλα που κατοικούν στη Νότια Ελλάδα βρίσκονται σε μόνιμη επαφή με τους κατοίκους των γειτονικών χωρών, της Μακεδονίας, της Θράκης, της Μικράς Ασίας.

Εκτός από τα φύλα που αναφέραμε πιο πάνω, στην αρχαία Ελλάδα ζούσαν ακόμα και Θράκες. Σύμφωνα με τον Χόμμελ, η κατάληξη «-ονία» είναι θρακικής καταγωγής και σημαίνει «γη». Μακεδονία, Παφλαγονία, Λυκαονία, Πελαγονία, Αιμονία (το παλαιό όνομα της Θεσσαλίας), Αονία (το παλαιό όνομα της Βοιωτίας), Χθονία (το παλαιό όνομα της Κρήτης) κ.λπ. Ίχνη Θρακών φαίνονται μέχρι την Κρήτη.

Άλλοι λαοί που ήρθαν στην Ελλάδα, είναι οι Κάρες και οι Λέλεγες που κατοικούσαν στις νοτιοδυτικές ακτές της Μικράς Ασίας. Η διαφορά ανάμεσα στους δυο αυτούς λαούς δεν έχει καθοριστεί ακόμα με ακρίβεια. Ο Ηρόδοτος θεωρεί τους Λέλεγες παρακλάδι των Κάρων που διατήρησαν την παλιά τους ονομασία. Άλλοι πάλι, θεωρούν τους Λέλεγες χωριστό λαό, που κατοικούσε αρχικά μόνο στη Χίο και στη Σάμο και υποδουλώθηκε από τους Κάρες (Ηρόδοτος, Ι, 171,2). Στην ιστορική εποχή μόλις και μετά βίας σωζόταν η ανάμνηση ότι κάποτε υπήρξαν οι Λέλεγες, ενώ τους Κάρες τους ήξεραν σαν ένα όχι ελληνικό τμήμα του πληθυσμού της χώρας.

Όσον αφορά την Κρήτη, γράφει ο Τσάιλντ (1952), ο Μινωικός Πολιτισμός δεν ήρθε έτοιμος από την Ασία ή την Αφρική, αλλά είναι αρχέγονος αυτόχθων πολιτισμός στον οποίο συγχωνεύτηκαν ιδέες και τεχνικές μέθοδοι της Σουμερίας και της Αιγύπτου. Μόνο που ο χαρακτήρας αυτού του πολιτισμού είναι πολύ αρχαιότερος από το σουμέριο και τον αιγυπτιακό. Από τη συγχώνευση αυτή οι Κρήτες δημιούργησαν ένα νέο πολιτισμό με χαρακτήρα ευρωπαϊκό πλέον. (Αν και μεγάλος επιστήμων δεν μπορούσε να γνωρίζει την ύπαρξη του Πετραλώνειου Πολιτισμού που ανακαλύφθηκε μόλις το 1965).

Η ανάπτυξη του Μεσοελλαδικού Πολιτισμού είχε σαν αποτέλεσμα να συγκεντρωθεί μεγάλος πλούτος στην ηπειρωτική Ελλάδα, να αναπτυχθεί η εμπορευματική οικονομία στις πόλεις και να διαδοθούν σε ολόκληρη την έκταση της Χερσονήσου τα τεχνικά μέσα που είχαν επινοηθεί ή αναπτυχθεί στην Κρήτη.

Η πόλη όπου για πρώτη φορά έγινε αυτή ή μεταβολή ήταν οι Μυκήνες.

Γύρω στο 2.000 π.Χ. σοβαρά γεγονότα διαδραματίστηκαν στην Ελλάδα. Ακόμα και

ο Θουκυδίδης (πού έζησε 1.500 περίπου χρόνια αργότερα) αναφέρει πώς έγιναν μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών. Όπως φαίνεται, ανάμεσα στην 3η και τη 2η χιλιετηρίδα, φύλα που κατοικούσαν βορειότερα κινήθηκαν προς τον νότο, προς τη Βοιωτία και την Πελοπόννησο.

Σύμφωνα με την αρχαία παράδοση τα φύλα εκείνα ήταν οι Αχαιοί (Drevnaja Gretsia).

Η κάθοδος φύλων από τη Θεσσαλία ή τη Μακεδονία (δεν έχει εξακριβωθεί ακόμα από που ξεκίνησαν) στη Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησο, είναι ένα μόνο από τα επεισόδια του αγώνα μεταξύ των διαφόρων φύλων. Το πιο πιθανό είναι πώς οι Αχαιοί συγγένευαν με τις φυλές που κατοικούσαν σε όλη την έκταση της Ελλάδας.

Μερικοί επιστήμονες, όπως ο Γκλοτς και ο Μπλέτζεν, θεωρούν ότι με την άφιξη των Αχαιών, η Ελλάδα έκοψε κάθε επαφή με το παρελθόν κι ότι η άνθιση του πολιτισμού στη χερσόνησο, οφείλεται στην εμφάνιση μιας δυνατής κι έξυπνης φυλής που είχε την ικανότητα να αφομοιώνει άλλες. Ο Μπλέτζεν μάλιστα ονομάζει τους Αχαιούς «*νέο φυλετικό στοιχείο*». Κανένας από τους χαρακτηρισμούς αυτούς δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα που μας δίνουν τα ανθρωπολογικά στοιχεία, για την ώρα.

Όταν εξετάζει κανείς τα πιο πάνω στοιχεία, πρέπει να παίρνει υπ' όψη του, ότι το ζήτημα των σχέσεων της Ελλάδας με τις πιο βόρειες περιοχές δεν έχει ερευνηθεί ακόμα και τα ανθρωπολογικά δεδομένα απαιτούν συμπλήρωση.

Τα ευρήματα μινωικής κεραμικής στη Μακεδονία μαρτυρούν ότι υπήρχε συνεχής επαφή ανάμεσα στις βόρειες και τις νότιες περιοχές της Ελλάδας.

Η ανάπτυξη της αχαιϊκής κοινωνίας έφτασε στο αποκορύφωμα της κατά τον 15ο ως 12ο αιώνα π.Χ. Στην εποχή αυτή ακμάσανε οι Μυκήνες, η Πύλος και άλλα κέντρα της Πελοποννήσου. Οι πρόσφατες ανασκαφές και η αποκρυπτογράφηση της «Γραμμικής Γραφής Β» τον τελευταίο καιρό, φαίνονται να επιβεβαιώνουν τη γνώμη ότι φορείς του Μυκηναϊκού Πολιτισμού ήταν οι Αχαιοί. Οι επιγραφές της Πύλου, που διαβάστηκαν, προσφέρουν μίαν ακόμα επιβεβαίωση.

Όπως είναι γνωστό, ανάμεσα στο 1939 και στο 1952 βρέθηκαν αρχεία αποτελούμενα από 900 και πλέον πήλινες πινακίδες στην Πύλο και 30 στις Μυκήνες, καλυμμένες με τη «Γραμμική Γραφή Β». Η γραφή αυτή αποτελεί πιο πέρα εξέλιξη της «Γραμμικής Γραφής Α», όπως φαίνεται να το μαρτυρά η σύμπτωση

πολλών σημείων. Η «Γραμμική Γραφή Α», που ήταν διαδεδομένη σε όλη την Κρήτη, είναι η πιο παλιά συλλαβική γραφή. Το ζήτημα της γλώσσας στην οποία είναι γραμμένο το κείμενο της «Γραμμικής Γραφής Α» δεν θεωρείται τελειωτικά λυμένο μέχρι σήμερα.

Σύμφωνα με την ανάγνωση που πρότειναν οι Μ. Βέντρις και Τζ. Τσάντγουικ, η «Γραμμική Γραφή Β» είναι γραμμένη σε μίαν αρχαϊκή ποικιλία της ελληνικής γλώσσας που έμοιαζε με τη διάλεκτο του Ομήρου.

Τα πρώτα δείγματα της γραφής αυτής ανακαλύφθηκαν στην Κρήτη από τον Έβανς στις αρχές ακόμα του 20ού αιώνα, και κυρίως στην Κνωσό όπου βρέθηκαν κάπου 3.000 πινακίδες.

Το γεγονός αυτό δημιούργησε την πεποίθηση ότι η «Γραμμική Γραφή Β» είναι, όπως και η «Γραμμική Γραφή Α», Κρητική. Επί σαράντα περίπου χρόνια, μετά την ανακάλυψη του αρχείου της Κνωσού, δεν είχε σταθεί δυνατό να βρεθεί σε ολόκληρη τη Βαλκανική χερσόνησο ούτε μία πινακίδα με γραμμική γραφή.

Αμέσως μετά την ανακάλυψη των πρώτων πινακίδων της Πύλου, ο Γερμανός φιλόλογος Κρέτσεμερ διατύπωσε την υπόθεση, (πού την ακολούθησε έπειτα ο Σοβιετικός επιστήμονας Σ. Λουριώ), ότι είναι γραμμένες ελληνικά. Η πλειονότητα όμως των επιστημόνων δεν έδωσε και μεγάλη σημασία στα λόγια του. Έτσι εξηγείται το ότι ο Β. Γκεόργκιεφ (Gheorghiev, V., 1954), που αφιέρωσε πάρα πολλές εργασίες του για την ανάγνωση της «Γραμμικής Γραφής Β» και πρότεινε μία πολύ σωστή μέθοδο για να διαβάζονται τα κείμενα που είναι γραμμένα με τη γραφή αυτή, δεν μπόρεσε τελικά να επιτύχει τον σκοπό του. Υπέθετε, ότι η «Γραμμική Γραφή Β» δεν αποδίδει τους ήχους της ελληνικής γλώσσας, αλλά κάποιας άλλης συγγενικής της.

Το 1953 οι Άγγλοι επιστήμονες Μ. Βέντρις και Τζ. Τσάντγουικ, ακολουθώντας παρόμοια μέθοδο με εκείνη που είχε ακολουθήσει κι ο Β. Γκεόργκιεφ, πρότειναν τη δική τους ανάγνωση των σημείων της «Γραμμικής Γραφής Β», που χρησιμοποιούσαν οι πληθυσμοί των Μυκηνών και της Πύλου. Θεώρησαν ότι η γραφή αυτή αποδίδει τις λέξεις και τους ήχους της αρχαϊκής ελληνικής γλώσσας, της ίδιας γλώσσας που χρησιμοποιούσαν και οι Αχαιοί όταν πήγαν στην Κρήτη. Έτσι λοιπόν εξηγείται πώς βρέθηκαν στα Ανάκτορα της Κνωσού, αρχεία με τη «Γραμμική Γραφή Β». Ο ίδιος ο Β. Γκεόργκιεφ στις τελευταίες εργασίες του, έχει αναθεωρήσει πολλές από τις παλιότερες απόψεις του.

Η ανακάλυψη των νέων πινακίδων με τη «Γραμμική Γραφή Β» και οι εργασίες που έγιναν για την ανάγνωσή τους, τείνουν να δικαιώσουν την υπόθεση που είχαν διατυπώσει μερικοί από τους Σοβιετικούς επιστήμονες, ότι η Κρήτη είχε καταληφθεί από τους Αχαιούς κι ότι η δυναστεία των Μινών που την κυβερνούσε στα τέλη του 15ου, 14ου αιώνα π.Χ. ήταν ελληνική κι όχι τοπική. Πάντως με όλα τα στοιχεία, κυρίως ανθρωπολογικά, γίνεται τελείως φανερό ότι οι Μίνωες ήταν ανέκαθεν αυτόχθονες της Κρήτης. Άλλωστε, ανθρωπολογικά δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ «ελληνικής» και «τοπικής» προελεύσεως της δυναστείας των Μινών.

Τα γεγονότα που αντανακλά η Ιλιάδα και που συνήθως τα αποκαλούν Τρωικό Πόλεμο, είναι προφανώς τα τελευταία μεγάλα επεισόδια στην ιστορία των Μυκηνών. Στην περίοδο αυτή το εγκαταστημένο στη Μικρά Ασία αχαιϊκό στοιχείο μεγαλώνει αριθμητικά και ταυτόχρονα παρουσιάζονται καινούργιες «φυλές». Κατά τη γνώμη του Α. Τιουμένεφ, οι φυλές εκείνες προέρχονταν από την περιοχή του Ολύμπου, και κατά τη γνώμη του Γ. Κορδάτου από τη Μικρά Ασία. Φαίνεται πως τα γεγονότα εκείνα ήταν μία από τις αιτίες που έπεσε κι έσβησε ο Μυκηναϊκός Πολιτισμός.

Η μυκηναϊκή κοινωνία που είχε ήδη υποστεί την επίδραση της διαφοροποιητικής διαδικασίας που έφερνε την εμπέδωση της ατομικής ιδιοκτησίας και είχε γνωρίσει τις αντιθέσεις του δουλοκτητικού συστήματος δεν μπόρεσε να αντέξει στην πίεση των Δωριέων που κατέβαιναν στην Πελοπόννησο.

Κατά τη γνώμη του Τζ. Τόμσον η νίκη των Δωριέων εξηγείται, σε μεγάλο βαθμό, από τη *«φυλετική οργάνωση και τη φυλετική συσπείρωση»*, που αυτοί διατήρησαν.

Σχετικά με το ζήτημα τούτο, ο Σ. Λουριώ, γράφει, ότι η γλώσσα των μυκηναϊκών πινακίδων, φαίνεται πως ήταν η γλώσσα της σχετικά ολιγάριθμης ομάδας που κυβερνούσε. Τα πλατιά όμως στρώματα του πληθυσμού μιλούσαν μια άλλη(!;) γλώσσα, που υπήρχε παράλληλα με τη διάλεκτο των μυκηναϊκών επιγραφών και διατηρήθηκε και μετά τη δωρική επιδρομή. Από τη λαϊκή εκείνη γλώσσα που επιβίωσε, πρέπει να προέκυψαν αργότερα οι γνωστές ελληνικές διάλεκτοι (η ιωνική και η δωρική). Άποψη πολύ συζητήσιμη, αν όχι απορριπτέα. Έτσι, αν παρακολουθήσει κανείς την εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας από κοντά, ο Λουριώ δεν φαίνεται να έχει δίκιο.

Εντύπωση επίσης κάνει το γεγονός ότι το λεξιλόγιο της δημοτικής παρουσιάζει πολλές φορές μεγάλη διαφορά από το λεξιλόγιο της καθαρεύουσας. Π.χ. στη

δημοτική έχουμε «ψωμί», στην καθαρεύουσα «άρτος». Το ίδιο ισχύει και για άλλες πολλές καθημερινές έννοιες, όπως «κρασί» και «οίνος», «βουνό» και «όρος» κ.λ.π. Όμως οι λέξεις αυτές της δημοτικής δεν συναντιούνται σε καμιά από τις γλώσσες των γειτονικών λαών της Ελλάδας, κι έτσι δεν μπορεί να τις δανείστηκε η δημοτική. Δεν πρέπει λοιπόν να αποκλείεται η πιθανότητα να φτάνουν ρίζες της λαϊκής γλώσσας πάρα πολύ βαθιά στην αρχαιότητα. Ο Ε. Κούρτιους, που αναγνωρίζει απερίφραστα τη μεγάλη φιλολογική σημασία της δημοτικής γλώσσας, φέρνει σαν παράδειγμα τη λέξη «αβγό». Λέει λοιπόν ο Κούρτιους, ότι «αβγό» είναι το αρχικό «ινδοευρωπαϊκό» σχήμα της λέξης. Το αρχικό «α» που στην αρχαία ελληνική και στη λατινική μετατράπηκε σε «ο», διατηρήθηκε στη δημοτική. Δηλαδή, θεωρεί τη λέξη «αβγό» πιο αρχαία από τη λέξη «ωόν». Τότε γιατί «ινδοευρωπαϊκό»;

Με λίγα λόγια ο μέγας γλωσσολόγος Ε. Κούρτιους, μας λέει ότι οι Έλληνες προτού εμφανιστούν οι λεγόμενοι «ινδοευρωπαίοι» δεν γνώριζαν τα αβγά, δεν είχαν δει ποτέ τους πουλιά που έκαναν αβγά και ίσως θεωρεί ότι δεν έφαγαν ποτέ τους αβγά, ούτε στο πρωτόγονο στάδιο της κοινωνίας τους. Και τότε ποια λέξη χρησιμοποιούσαν πριν την 4η χιλιετηρίδα που υποτίθεται ότι τότε εμφανίστηκαν οι «ινδοευρωπαίοι»;

Θεωρούμε, ότι σε μια γλώσσα μπορεί να υπάρχουν αρκετές λέξεις που να έχουν την ίδια σημασία, π.χ. αβγό, ωόν κ.λπ. Ιστορικά μόνο μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε διάφορα χρονικά διαστήματα, άλλοτε να επικρατεί ο ένας όρος, κι άλλοτε ο άλλος. Δεν είναι απαραίτητο να έχει έρθει κάποιο άλλο φύλλο σ' έναν τόπο για να φέρει μια καινούργια λέξη. Οι έννοιες των λέξεων μπορούν να αλλάξουν διαχρονικά για λόγους κοινωνικούς, τεχνικούς, ακόμη και οικονομικούς ή και νεομοδίτικους, χωρίς να είναι απαραίτητη η άφιξη νέων ανθρωπολογικών φύλων. Γι' αυτό και δεν θεωρούμε σωστή τη διάκριση μεταξύ των λέξεων «Προέλληνες», «Έλληνες» και «Νεοέλληνες». Ανθρωπολογικά υπάρχει φυλετική συνέχεια και θα έλεγα ότι είναι και αντιεπιστημονικός ο τρόπος που πολλοί γλωσσολόγοι εκφράζουν διαφορετικές έννοιες για έναν λαό: Παλιός και νέος κ.ο.κ.

Συνηθίσαμε πια στη λογική που μας προσφέρουν τα ξένα κείμενα και συνεχίζουμε να εκφραζόμαστε λανθασμένα. Ούτε κι εγώ απαλλάσσομαι απ' αυτόν τον κανόνα κι ας είχα συνειδητοποιήσει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ αρχαίων και νέων Ελλήνων. Λάθος λοιπόν η διαιώνιση των διαχωριστικών όρων «αρχαίοι» και «νέοι» Έλληνες, αφού πρόκειται για τον ίδιο λαό. Φυσικά γλωσσολογικά δεν πρέπει να σταματάει ποτέ η έρευνα για τη διαχρονική χρήση των λέξεων της

Ελληνικής. Τότε ίσως βρεθεί η άκρη πότε πρωτομιλήθηκε η Ελληνική, αυτή η αρχαιότερη γλώσσα του κόσμου. Εμείς τουλάχιστον δείξαμε ότι οι αρχές της Ελληνικής έχουν τις ρίζες τους στη Μέση Παλαιολιθική Εποχή, δηλαδή πριν 50-70.000 χρόνια.

Ο Α. Ουνταλτσόφ, εκφράζει μίαν αρκετά ενδιαφέρουσα γνώμη. Λέει ότι οι διάλεκτοι ιωνική, αχαϊκή, αιολική, δωρική κ.ά., προέκυψαν από τη διασταύρωση δύο βασικά γλωσσικών μορφών. Η μία είναι η μορφή που χρησιμοποιεί τις προθέσεις όπως συνέβαινε στην πρωτοχιττιτική (παράδειγμα οι Λέλεγες). Η άλλη είναι η μορφή που χρησιμοποιεί τα προσφύματα, όπως συνέβαινε στη γλώσσα Χάρι (ή Χούρρι) στη Μικρά Ασία (παράδειγμα οι Τυρρηνοί). Ίσως οι μορφές αυτές να διασταυρώθηκαν και με πρωτοϊλλυρικές γλώσσες λαών που ήρθαν από τα βορειοδυτικά. Πιο σωστό θα ήταν να έλεγε κανείς πρωτοθρακικές αντί πρωτοϊλλυρικές, γιατί όπως φαίνεται από τα στοιχεία μας, διαπιστώνεται μία διαφοροποίηση του Ιλλυρικού ανθρωπολογικού τύπου από τον Θρακικό που κατοικούσε ανατολικότερα από τους Ιλλυριούς. Απλά ο Ουνταλτσόφ δεν παίρνει υπ' όψη του τον ιστορικό σχηματισμό των διαφόρων φύλων στον ελλαδικό χώρο.

Τα γλωσσολογικά στοιχεία επιβεβαιώνουν την άποψη ότι στη λεκάνη του Αιγαίου παρατηρούνται μετακινήσεις φύλων, όχι μόνο κατά την ιστορική εποχή, αλλά και κατά τη μακρινή προϊστορική. Πάντα όμως στο ίδιο φυλετικό περιβάλλον.

Η επόμενη, η υστερομινωική εποχή χαρακτηρίζεται από την εμφάνιση της πρωτογεωμετρικής και γεωμετρικής κεραμικής. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι στα στρώματα όπου υπάρχουν αυτά τα ευρήματα δεν ανακαλύπτονται και είδη που να έχουν εισαχθεί απ' αλλού (Drevnaja Gretsia). Αυτό πολλοί το εξηγούν με την εξασθένηση των σχέσεων ανάμεσα στην Ελλάδα και τις άλλες περιοχές.

Στην αρχαία βιβλιογραφία δεν βρίσκουμε πολλά στοιχεία για την Αττική της πολύ παλιάς εποχής. Ο Ηρόδοτος κι ο Θουκυδίδης, καθώς κι ο Πλάτων σε έναν από τους διάλογους του, λένε ότι οι κάτοικοι της Αττικής δεν ήρθαν από άλλο μέρος, ότι ήταν αυτόχθονες κι ότι η Αττική γη δεν ήταν γι' αυτούς μητριά αλλά μητέρα (Ηρόδοτος, I, 57, Ιν, 145, 2, ΠΙ, 132, Θουκυδίδης, ΙΙ, 17).

Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι, αν και τα γένη των Ελλήνων βαστούσαν από τη μυθολογία, εν τούτοις τα γένη αυτά είναι πιο αρχαία από τη μυθολογία με τους θεούς και τους ημίθεους που αυτά τα ίδια έφτιαξαν.

Κατά τον 8ο ως 6ο αιώνα π.Χ. οι μεταναστεύσεις των ελληνικών φύλων παίρνουν

τη μορφή δημιουργίας αποικιών. Οι Έλληνες ίδρυσαν αποικίες κυρίως στη Δυτική Μικρά Ασία, στα παράλια της Μαύρης Θάλασσας, στη Νότια Ιταλία, στη Σικελία, και γενικά στις ακτές της Μεσογείου.

Η αποικιακή κίνηση κατά την αρχαιότερη εποχή συνδεόταν στενά με τις μεταναστευτικές διαδικασίες. Αλλά ο αποικισμός του 8ου-6ου αιώνα π.Χ. γινόταν κάτω από άλλες συνθήκες. Στην Αρχαία Ελλάδα «η υποχρεωτική μετανάστευση που πήρε τη μορφή ίδρυσης αποικιών κατά περιόδους, αποτελούσε μόνιμο κρίκο στην κοινωνική αλυσίδα» (Marx, K., and Fr. Engels).

Στο εσωτερικό της χώρας όμως, σε όλη τη διάρκεια της κλασικής εποχής καθώς και στους χρόνους της Μακεδονικής ηγεμονίας, δεν παρατηρούνται σοβαρές φυλετικές αλλαγές.

Το ζήτημα της καταγωγής των Μακεδόνων, με τον τρόπο που είχε τοποθετηθεί - αν δηλ. είναι Έλληνες ή όχι- ήταν για πολύ καιρό αδύνατο να λυθεί. Στη σύγχρονη επιστήμη επικρατεί η γνώμη ότι ο πληθυσμός της Μακεδονίας αποτελείται από διάφορα στοιχεία: Ελληνικά, θρακικά και ιλλυρικά. Όμως τα στοιχεία της Ανθρωπολογίας δεν συμφωνούν με τα στοιχεία της Αρχαιολογίας και της Γλωσσολογίας.

Αλλά ούτε και αρνούμεθα ότι στην αρχή του 3ου αιώνα π.Χ. κελτικές φυλές επέδραμαν στη Μακεδονία, λοιπή Ελλάδα και Μικρά Ασία. Οι Κέλτες μάλιστα ίδρυσαν στη Μικρά Ασία το κράτος της Γαλατίας που διατηρήθηκε δύομισι αιώνες ως τη ρωμαϊκή εποχή. Η περίοδος από τον 4ο ως τον 2ο αιώνα π.Χ. ήταν η εποχή που κελτικά φύλα επικράτησαν στην Κεντρική κι εν μέρει στη Νότια Ευρώπη (Istoria Tchehoslovakii, 1956).

Ο Σ. Π. Τολστώφ γράφει ότι «στην ηπειρωτική Ευρώπη δεν διατηρήθηκε ούτε μία από τις κελτικές γλώσσες. Όλες εκρωμανίστηκαν. Η νομοτέλεια αυτή δεν είναι τυχαία. Καθορίζεται από το γεγονός ότι οι ιταλικές και κελτικές γλώσσες παρουσίαζαν, ως προς τη σύνθεση και το περιεχόμενό τους, σημαντική ομοιότητα, πράγμα που έκανε αδύνατη την ύπαρξη διγλωσσίας για πολύ καιρό κάτω από τις συνθήκες της ρωμαϊκής κυριαρχίας». Η άποψη τούτη, μας βοηθάει ως έναν βαθμό να λύσουμε το ζήτημα της προέλευσης της γλώσσας των Βλάχων.

Σύμφωνα με τα ανθρωπολογικά στοιχεία αυτής της έρευνας, οι βλαχόφωνοι της Δυτικής Μακεδονίας είναι στην πλειονότητά τους απόγονοι αυτόχθονα πληθυσμού. Όμως ανάμεσά τους διακρίνουμε κι ένα ποσοστό ανθρωπολογικού τύπου, που

συνδυάζει πιο ανοιχτό χρωματισμό με διαφορετική κατασκευή προσώπου κ.ά. γνωρισμάτων. Ο συνδυασμός των χαρακτηριστικών τούτων μας υποχρεώνει να αναζητήσουμε την καταγωγή του τύπου βορειότερα απ την Ελλάδα. Δεν είναι καθόλου απίθανο να μιλούσαν κάποτε οι «Βλάχοι της Ελλάδας» κάποια κελτική διάλεκτο που ύστερα μετατράπηκε σε ρωμανική. Δηλαδή, στις συνθήκες της ρωμαϊκής κατοχής στην Ελλάδα, δεν αποκλείεται να έλαβε χώρα μία ανεξάρτητη διαδικασία «ρωμανοποίησης» ενός μικρού τμήματος του πληθυσμού στη Δυτική Μακεδονία, όπως λ.χ. συνέβηκε και στη Ρουμανία και αλλού στην Κεντρική Ευρώπη, που καθώς δείχνουν και τα ανθρωπολογικά στοιχεία που παραθέσαμε πιο πάνω, είναι πολύ πιθανό να μιλούσε ο πληθυσμός μίαν από τις κελτικές διαλέκτους της Κεντρικής Ευρώπης.

Ο Σ. Π. Τολστώφ, στην ίδια εργασία, γράφει ότι «*οι Ιλλυριοί του κεντρικού παραδουνάβιου πυρήνα του πολιτισμού του Χάλλστατ συγκαταλέγονται ανάμεσα στους βασικούς προγόνους των Σλάβων όπως και οι Θράκες της Δακίας*».

Αλλά και ο ερχομός της βλάχικης και σλαβικής γλώσσας στη Νότια Βαλκανική δεν επέφερε, όπως μας δείχνουν τα ανθρωπολογικά στοιχεία της παρούσας έρευνας, καμιά σημαντική αλλαγή στους ανθρωπολογικούς τύπους της Μακεδονίας.

Από τον υλικό πολιτισμό των Ελλήνων διατηρήθηκαν ως σήμερα αρκετά καθαρώς ελληνικά στοιχεία. Δεν θα ασχοληθούμε με την περιγραφή και απαρίθμησή τους γιατί αυτό αποτελεί αντικείμενο της Εθνογραφίας. Θα αναφερθούμε μόνο σε μερικά πράγματα που βοηθάνε να κατανοηθεί το θέμα μας.

Υπάρχουν μερικά πρωτόγονα εργαλεία όπως το «άροτρο του Ησιόδου» και το «δικέλλι του Σοφοκλή» που τα χρησιμοποιούν οι Έλληνες γεωργοί από τους αρχαίους χρόνους μέχρι σήμερα.

Σε πολλά μέρη της Ελλάδας οι αγγειοπλάστες δεν έχουν πάψει να κατασκευάζουν αγγεία με τον κλασικό τρόπο.

Το «αδράχτι» και το «σφοντύλι» είναι απαραίτητα εξαρτήματα κάθε αγροτικού νοικοκυριού πολύ πριν από την εποχή του Ομήρου.

Στα διάφορα ήθη και έθιμα από τη γέννηση του παιδιού ως τον γάμο και τον θάνατο συναντούμε πολλές από τις κλασικές παραδόσεις. Π.χ. ο χορός των νεόνυμφων, το ράντισμά τους με κουφέτα, σιτάρι, χρήματα, φύλλα μυρτιάς και λεμονιάς. Πιθανόν το τελευταίο έθιμο να είναι υπόλειμμα από τη γαμήλια θυσία.

Το κλάμα της νύφης όταν τη στολίζουν αναφέρεται κι από τον Θεόκριτο (VIII, 91).

Όπως στα αρχαία χρόνια, έτσι και τώρα οι Έλληνες θεωρούν τον γάμο σοβαρό γεγονός και δεν το αφήνουν στα χέρια των νεαρών. Ο ιδανικός γιος των αρχαίων Ελλήνων ήταν έτοιμος να παντρευτεί «τη θυγατέρα του Καλλικλέους» ή όποια άλλη του υπόδειχνε ο πατέρας του: Σχετικά με αυτό ο Φ. Ένγκελς γράφει: «Σε όλη τη διάρκεια της αρχαιότητας, τους γάμους τους συμφωνούσαν οι γονείς και οι ενδιαφερόμενες πλευρές υποκύπτανε ήσυχα». Στα ελληνικά χωριά ακόμα και πρόσφατα οι γονείς συχνά δεν λογάριάζαν τη γνώμη της κόρης ή του γιου και ενεργούσαν παρά την επιθυμία των παιδιών τους.

Όσο για τις ιεροτελεστίες που αφορούν τον θάνατο, ο Χριστιανισμός στα περισσότερα ζητήματα προσαρμόστηκε στα ειδωλολατρικά έθιμα. Ο Χάρων είναι και σήμερα προσωποποιημένη ύπαρξη όπως ήταν και πριν 4.000 χρόνια. (Στο νησί Ικαρία, ακόμα και σήμερα υπάρχουν περιπτώσεις όπου οι συγγενείς του ετοιμοθάνατου «παλεύουν» με τον Χάρο πάνω από το κορμί του ετοιμοθάνατου για «να μην πάρει την ψυχή» του αγαπημένου προσώπου).

Θα μπορούσαν να αναφερθούν πολλά άλλα τέτοια παραδείγματα που δείχνουν και σε αυτόν ακόμα τον τομέα τη συνέχεια των αρχαίων παραδόσεων.

Αυτό βέβαια, δεν σημαίνει ότι και η παραμικρή εκδήλωση των σύγχρονων Ελλήνων είναι υπόλειμμα από τους αρχαίους χρόνους.

Συμπεράσματα

- Τα αρχαιολογικά, ιστορικά, εθνογραφικά και γλωσσολογικά στοιχεία δείχνουν ότι βασικά υπάρχει συνέχεια στον πολιτισμό όλων των λαών που κατοίκησαν στον χώρο της Ελλάδας σε όλους τους καιρούς.
- Μεταναστεύσεις και μετακινήσεις λαών έγιναν στην Αρχαία Ελλάδα αλλά τα φύλα παν μετακινήθηκαν στα διάφορα μέρη της λεκάνης του Αιγαίου ήταν, όπως φαίνεται, συγγενικά μεταξύ τους.
- Η άφιξη στη Νότια και Κεντρική Ελλάδα φύλων από τη Μικρά Ασία και τη Μακεδονία καθώς και η αντίστροφη πορεία. αντανakλούν περισσότερο τις φάσεις του αγώνα μεταξύ των διαφόρων αυτόχθονων φύλων, παρά την έλευση ενός νέου φυλετικού στοιχείου.

- Η αλληλεπίδραση της Πρόσω Ασίας με την Ελλάδα διαπιστώνεται ότι υπάρχει από τα πολύ αρχαία χρόνια. Πιθανότατα δεν είναι λιγότερο αρχαία και η ανάλογη επίδραση των Βαλκανίων και της Κεντρικής Ευρώπης.
- Η επίδραση των βλαχικών και των σλαβικών στοιχείων είχε την αντανάκλασή της στους απογόνους του αυτόχθονα πληθυσμού της Μακεδονίας κυρίως. Όμως οι ανθρωπολογικοί τύποι αυτής της περιοχής ουσιαστικά δεν άλλαξαν.

Γενικά συμπεράσματα

Τόσο τα στοιχεία Ανθρωπολογίας και Παλαιοανθρωπολογίας, όσο και τα στοιχεία των Ιστορικών Επιστημών και της Γλωσσολογίας, βεβαιώνουν ότι ο πληθυσμός της Ελλάδας είναι βασικά αυτόχθων. Όλοι οι τύποι που διακρίναμε ανάμεσα στον σύγχρονο πληθυσμό ανήκουν στον Βαλκανο-Καυκασιακό κλάδο της μεγάλης Ευρωπαϊκής Φυλής.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε ότι οι σύγχρονοι Έλληνες είναι απόγονοι των αρχαίων λαών που αφομοίωσαν την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό.

Το συμπέρασμα τούτο δεν αποκλείει την ύπαρξη άλλων επιδράσεων. Στη διαμόρφωση της ανθρωπολογικής σύνθεσης του πληθυσμού της Ελλάδας, πήραν γενικά μέρος οι ανθρωπολογικοί τύποι της Πρόσω Ασίας, των Βαλκανίων και της Κεντρικής Ευρώπης. Η συμμετοχή των ανθρωπολογικών τύπων της Πρόσω Ασίας είναι περισσότερο αισθητή στα νησιά του Αιγαίου και κατά μήκος της Ανατολικής Ελλάδας, ενώ η συμμετοχή της βόρειας επίδρασης είναι πιο αισθητή στο τρίγωνο Δυτική Μακεδονία, Βόρεια Θεσσαλία, Ανατολική Ήπειρος. Η συμμετοχή αυτή κι απ' τις δύο κατευθύνσεις χρονολογείται από τους προϊστορικούς χρόνους.

Επίδραση των ανθρωπολογικών τύπων της Ελλάδας παρατηρούμε και προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ιδιαίτερα αισθητή είναι η επίδραση του Θρακικού και του Αιγαιακού τύπου στη Δυτική Μικρά Ασία. Κι αυτή η επίδραση χρονολογείται επίσης από τους προϊστορικούς χρόνους.

Οι ανθρωπολογικοί τύποι της Ελλάδας διαφέρουν αρκετά καθαρά από τους ανθρωπολογικούς τύπους της Πρόσω Ασίας. Η μεγαλύτερη ανάπτυξη του τελικού τριχώματος, ο γενικά πιο σκούρος χρωματισμός η πιο κυματιστή μορφή των τριχών, το μεγαλύτερο ποσοστό γαμψού σχήματος της μύτης και μερικά άλλα ακόμα γνωρίσματα συνιστούν τις κυριότερες διαφορές που ξεχωρίζουν τον Προσασιατικό τύπο από τους ανθρωπολογικούς τύπους της Ελλάδας.

Οι διαφορές που ξεχωρίζουν τους τύπους της Κεντρικής Ευρώπης από τους ανθρωπολογικούς τύπους της Ελλάδας, είναι κατά πρώτον λόγο ο χρωματισμός (οι Κεντροευρωπαίοι είναι πιο ανοιχτόχρωμοι), το μεγαλύτερο ύψος μύτης, το μεγαλύτερο ως έναν βαθμό μορφολογικό ύψος του προσώπου, η μεγαλύτερη ανάπτυξη του τριχώματος στους Βαλκανοκαυκάσιους και άλλα γνωρίσματα.

Μετακινήσεις πληθυσμών γίνονταν συχνά, αλλά σε σχετικά ομοιόμορφο από ανθρωπολογική άποψη περιβάλλον. Οι κατακτήσεις των Κελτών και η διάδοση των ρωμανικών και σλαβικών γλωσσών στη νοτιοανατολική Ευρώπη δεν είχαν μεγάλη επίδραση ώστε να προκαλέσουν μορφολογική διαφοροποίηση του πληθυσμού της. Γι' αυτό μπορεί να θεωρηθεί αποδεδειγμένο το γεγονός ότι οι βλαχόφωνοι και οι σλαβόφωνοι της Μακεδονίας είναι, στην πλειονότητά τους, όπως και οι ελληνόφωνοι, απόγονοι αυτόχθονα πληθυσμού.

Στην ανάλυση των ανθρωπολογικών τύπων αποδείξαμε ότι ο πιο βραχυκεφαλικός τύπος της Ελλάδας είναι ο Ηπειρώτικος (ο Διναρικός της Βιβλιογραφίας). Ο τύπος αυτός έχει «δυτικοβαλκανική» καταγωγή και έπαθε έντονη βραχυκεφαλοποίηση. Είναι όμως κοινής καταγωγής με τον Αιγαιακό τύπο, ο οποίος «εκλεπτύνθηκε» με την πάροδο του χρόνου στη λεκάνη του Αιγαίου.

Από την άποψη μιας σειράς γνωρισμάτων ο Ηπειρώτικος είναι διαμετρικά αντίθετος τύπος από τον Αρμενικό και γι' αυτό η ταύτιση των δύο, κάτω από το γενικό όνομα του «Διναρικού» τύπου, δεν είναι δικαιολογημένη. Το φαινόμενο της βραχυκεφαλοποίησης που φαινομενικά τους ενώνει, είναι ανεξάρτητο στα διάφορα μέρη. Πάντως η αρχική τους καταγωγή φαίνεται να είναι κοινή από την Παλαιολιθική Εποχή, αν όχι από το Αρχανθρωπικό στάδιο ακόμη. Το πιο χαρακτηριστικό γνώρισμα που συνδέει τους Διναρικούς με τους Καυκάσιους είναι η κατεύθυνση των αυτιών. Τα αυτιά και στους δύο τύπους τείνουν στα πλάγια και κάθετα προς το γενικό ύψος του προσώπου. Μόνο η κοινή καταγωγή τους δημιουργεί αυτήν τη μεγάλη ομοιότητα, που διακόπτεται από τη «μεσογειοποίηση» των ενδιαμέσων ποικιλιών από τη Θράκη ως τη Γεωργία. Είναι τόσο πανάρχαιο το γνώρισμα αυτό, που οδηγεί στην εμφάνιση του ανθρώπου από την Πίνδο ως τον Καύκασο, ακόμη από το πρωταρχικό στάδιο.

[...] Από τη σύγκριση των διαφόρων ομάδων μεταναστών, κυρίως από την Τραπεζούντα της Μικράς Ασίας στην Ελλάδα και στη Γεωργία, αποδείχτηκε ότι αν και στο νέο γεωγραφικό περιβάλλον επέρχονται μεταβολές στο μορφολογικό παρουσιαστικό του ανθρώπου, ωστόσο οι αλλοιώσεις αυτές δεν είναι τόσο

σημαντικές ώστε να προκαλούν εμφάνιση νέου ανθρωπολογικού τύπου.

Οι νόμοι της κληρονομικότητας περιορίζουν την έκταση κατά την οποία μπορούν να αλλοιωθούν τα μορφολογικά γνωρίσματα. Η προσαρμογή των γνωρισμάτων στο νέο περιβάλλον έχει τα όριά της.

Ωστόσο, η αλλοίωση των γνωρισμάτων πρέπει να αποτελεί αντικείμενο μελέτης καθώς και η κατεύθυνση προς την οποία γίνεται στο καινούργιο γεωγραφικό περιβάλλον, ώστε να συμπληρώνεται η μέθοδος της γεωγραφικής ανάλυσης με συγκριτικό υλικό.

Η σύγκριση των ομάδων των μεταναστών βοήθησε σε μεγάλο βαθμό να διαπιστώσουμε ποια γνωρίσματα παθαίνουν μεταβολή και ποια όχι. Και τούτο συνέτεινε πάρα πολύ στο να αποδειχθεί ότι οι Έλληνες είναι απόγονοι αυτόχθονα πληθυσμού. Συνέτεινε επίσης πολύ στο να αποδειχθεί η μορφολογική, άρα και η γενετική, ομοιότητα (συγγένεια) των ταταρόφωνων και των ελληνόφωνων Ελλήνων της Αζοφικής, καθώς και οι επιδράσεις των διαφόρων τύπων στις διάφορες ομάδες που εξετάσαμε.

[...] Σαν επιστέγασμα πρέπει να ομολογήσω, ανοιχτά πια, ότι όλοι είμαστε απόγονοι των Αρχανθρώπων των Πετραλώνων, όχι μόνο στην ελλαδική χερσόνησο, αλλά σ' όλη την Ευρώπη, από τη Βόρεια Θάλασσα ως το Αιγαίο, κι από τα Πυρηναία ως τα Ουράλια Όρη.

Επίλογος

Με τις ανθρωπολογικές μας έρευνες 50 ετών και πλέον, φθάσαμε στο συμπέρασμα ότι στην Ν.Α. άκρη της Ευρώπης, που την ονομάζουμε σήμερα Ελλάδα, και κατά μήκος όλου του Αιγαίου Πελάγους, σχηματίστηκε ένα νέο είδος επί της γης, το ανθρώπινο είδος. [...] Η μέθοδος που ακολούθησα ήταν η Γεωγραφική Διαφοροποίηση των Ανθρωπολογικών Γνωρισμάτων, η πιο δόκιμη μέθοδος μέχρι σήμερα.

[...] Στην Ελλάδα παρατηρούνται δύο κύριοι ανθρωπολογικοί τύποι: Ο Ηπειρωτικός και ο Αιγαιακός. Ο στεριανός και ο θαλασσινός. Ο πρώτος ξαπλώνεται στην Πίνδο, και ο δεύτερος σ' όλα τα παράλια, συμπεριλαμβανομένου και του τμήματος της Δυτικής Μικράς Ασίας, που σήμερα έχει τουρκέψει. Και οι δύο τύποι έχουν κοινή καταγωγή από τον καιρό του Αρχανθρώπου, οι οποίοι αργότερα, με το σχηματισμό των φυλών και των ανθρωπολογικών τύπων μετεξελίχθηκαν στους σημερινούς κατοίκους. Οι φαινότυποι έχουν δηλ. κοινό γονότυπο, επομένως και κοινή

καταγωγή, άρα συγγενικούς δεσμούς, στενούς -κοινώς- δεσμούς αίματος.

Οι ανθρωπολογικοί αυτοί τύποι ανεπτύχθησαν και μέσα στα υπόλοιπα βαλκανικά κράτη, δηλαδή, οι ανθρωπολογικοί τύποι της Ελλάδος δεν συμπίπτουν με τα κρατικά σύνορα, αλλά συναντώνται και πέραν των ορίων της πατρίδος. Από τον Δούναβη μέχρι και τη Γαύδο-Κρήτη. Από το Αφιόν Καρά Χισάρ μέχρι την Αδριατική. Τα κρανία του Τσατάλ-Χουγιούκ στην Ανατολία -της εποχής του Τρωικού Πολέμου- είναι τα ίδια με τα κρανία των σημερινών Θρακών και νησιωτών μας. Γι' αυτό το πιο σωστό συμπέρασμα για τον Τρωικό Πόλεμο είναι ότι είναι ο πρώτος εμφύλιος πόλεμος των Ελλήνων.

Η διακήρυξη της Ανθρωπολογικής Εταιρείας Ελλάδος στην οποία αναφέρομαι, διακηρύσσει την τεκμηριωμένη με έγκυρα ανθρωπολογικά επιχειρήματα επιστημονική αλήθεια ότι οι λαοί των Βαλκανίων έχουν κοινή ανθρωπολογική καταγωγή και στενούς συγγενικούς δεσμούς μεταξύ τους. Οι διαφορές που παρουσιάζονται στη θρησκεία, τη γλώσσα και τις παραδόσεις τους, είναι μόνο επιφανειακές και δεν μεταβάλλουν το ανωτέρω συμπέρασμα.

[...] Οι Βαλκάνιοι έχουν λοιπόν κοινή καταγωγή, αλλά κάποτε είχαν και κοινή γλώσσα: Την ελληνική. Αυτό αποδεικνύουν τα Ελληνικά των Σαρακατσαναίων της Πίνδου, της αρχαιότερης φυλετικής ομάδας στην Ευρώπη. Άπλωσαν οι Αρχάνθρωποι σ' όλη την Ευρώπη και σιγά-σιγά απέκτησαν σε κάθε βουνό και κάθε κάμπο τη δική τους ντοπιολαλιά. Έτσι απέκτησε η Ευρώπη αυτή τη Βαβυλωνία των γλωσσών που παρατηρούμε σήμερα. Αλλά όλες αυτές οι γλώσσες είχαν κοινή ρίζα -την Ελληνική. Αυτή είναι η κοινή γλώσσα των Ευρωπαίων, κι όχι η λεγομένη Ινδοευρωπαϊκή, στην οποία κατατάσσουν οι γλωσσολόγοι και την Ελληνική. Και μάλιστα, όπως ισχυρίζονται, ήρθε η ελληνική από τη Βαλτική και εξελλήνισε τους Προέλληνες. Δεν υπάρχουν Προέλληνες και ελληνικά ομιλούντες νεώτεροι. Αυτή τη θεωρία της Ινδοευρωπαϊκής μας την επέβαλαν οι σπουδασμένοι στη Δύση. Και μάλιστα χρονολογικά την τοποθετούν στην 4η χιλιετηρίδα π.Χ. δηλαδή στην Υστερονεολιθική εποχή. Κι ερωτώ: Δεν υπήρχαν άνθρωποι πριν το 4000, και δεν μίλαγαν, δεν συνεννοούντο μεταξύ των;

Όντως την 4η χιλιετηρίδα υπήρξαν μετακινήσεις λαών στην Κεντρική Ευρώπη. Αυτό διαπιστώνεται παλαιο-ανθρωπολογικώς. Αλλά η προέκταση της ύπαρξης κοινής ινδοευρωπαϊκής γλώσσας δεν ευσταθεί.

Η γλώσσα είναι ένα από τα στοιχεία που καθορίζουν την εθνότητα. Όμως αυτό δεν

σημαίνει πως οι άνθρωποι που μιλάνε την ίδια γλώσσα ανήκουν πάντα στην ίδια φυλή ή στον ίδιο ανθρωπολογικό τύπο. Γι' αυτό πρέπει να ξεχωρίζουμε την έννοια «έθνος» από την έννοια «φυλή»-ράτσα. Τα διάφορα ελληνικά φύλα -Ίωνες, Αιολείς, Δωριείς, κ.λπ.- είχαν κοινή καταγωγή και φυλετική και γλωσσική. Διαφοροποιήσεις ενδοφυλετικές και ενδογλωσσικές υπήρχαν και διαρκώς σχηματίζονται. Δεν είναι ορθό ότι οι Πελασγοί είναι οι αρχαιότεροι κάτοικοι της Ελλάδας, δηλ. οι κάτοικοι της νεολιθικής εποχής. Η Ελλάς ήταν και νωρίτερα κατοικημένη και πάντοτε. Υπάρχουν άφθονα πλέον ανθρωπολογικά στοιχεία και παλαιοανθρωπολογικά ευρήματα που το αποδεικνύουν. Κι έτσι αποχαιρετίστε τους Πελασγούς κ.λ. λαούς.

Η παραδοχή Προελλήνων και Ελλήνων στάθηκε τροχοπέδη σε θέματα γλωσσολογικά. Ιδιαίτερα εδώ στην Ελλάδα, όπου το ελληνικό αλφάβητο το κήρυξαν φοινικικής καταγωγής. Ευτυχώς ήρθε ο Βούλγαρος γλωσσολόγος Βλ. Γκεωργκίεφ και απέδειξε ότι η φοινικική γραφή είναι κρητικής καταγωγής...

Και τώρα οι γλωσσολόγοι του κόσμου πρέπει να αναθεωρήσουν όλες τις θεωρίες περί καταγωγής της γλώσσας...

Ο Αρχάνθρωπος των Πετραλώνων είχε έναρθρο λόγο. Αυτό το αποδείξαμε ακόμη και από το 1977. [...] Πέραν της ανακάλυψης της αρχαιότερης φωτιάς στη γη και του αρχαιότερου πολιτισμού -ότι ο Αρχάνθρωπος διέθετε λόγο είναι το μεγαλύτερο επίτευγμα των ανασκαφών μας. Επομένως, οι γλωσσολόγοι του κόσμου πρέπει ν' αρχίζουν τις μελέτες τους από τον Αρχάνθρωπο...

Το όλο θέμα των σχέσεων ανθρωπολογικών τύπων και γλωσσικών ομάδων πρέπει να ερευνηθεί, αν και η έλλειψη οποιασδήποτε εσωτερικής σχέσης μεταξύ φυλής και γλώσσας είναι ολοφάνερη.

Το παράδειγμα με τους Βούλγαρους που ανήκουν φυλετικά στον Αιγαιακό τύπο, μιλάνε σλαβικά, φέρουν το εθνώνυμο «Βούλγαροι», που είναι άσχετο και προς το φυλετικό τύπο και προς τη γλώσσα, δείχνει την έλλειψη οποιασδήποτε αιτιακής εξάρτησης της γλώσσας από τη ράτσα. Κι αυτό δεν αντιφάσκει στο ότι σε μερικές περιπτώσεις βλέπουμε να υπάρχει «ιστορική σχέση» μεταξύ γλώσσας και φυλετικού τύπου.

Από τα παραπάνω βγαίνει ακόμη το συμπέρασμα ότι μια γλώσσα ή ένας πολιτισμός μπορούν να μεταδοθούν χωρίς ταυτόχρονη εξάπλωση του ανθρωπολογικού τύπου. Οι ανθρωπολογικοί τύποι όμως ποτέ δεν εξαπλώνονται χωρίς να φέρουν μαζί τους ορισμένη γλώσσα και ορισμένο πολιτισμό. Όσο όμως

κάνεις προχωρεί στο απώτερο παρελθόν της ανθρωπότητας, η διάσταση αυτή (δηλ. ανθρωπολογικού τύπου και γλώσσας) πρέπει να ελαττώνεται και να φτάνει σε σημείο σχεδόν πλήρους σύμπτωσης γλώσσας και φυλής. Αλλά αυτό επιτυγχάνεται μόνο με την ανθρωπολογική μελέτη της καταγωγής των λαών

[...] Η πεποίθηση ότι στο Σπήλαιο Πετραλώνων και στα 34 στρώματα, ζούσε το ίδιο είδος ανθρώπου με τον ίδιο πολιτισμό, μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι δεν είχε έρθει από την Αφρική όπως διδάσκουν σήμερα όλα τα Πανεπιστήμια του κόσμου, αλλά ότι ήταν αυτόχθων.

Έτσι, βγήκαμε έξω απ' τη σπηλιά και αρχίσαμε να ψάχνουμε για τους προγόνους των Αρχανθρώπων. Τη δεκαετία του '70 είχαμε βρει τα πρώτα τους εργαλεία: Λίθινα και οστέινα στην περιοχή της Νέας Τρίγλιας Χαλκιδικής. Τη δεκαετία του 2000 βρήκαμε και τα πρώτα πλήρως απολιθωμένα οστά του πρώτου όρθιου ανθρώπου επί της γης μέχρι σήμερα, τον οποίο ονομάσαμε «*Homo erectus trilliensis*».

[...] Η σημασία της ανεύρεσης των αρχαιότερων ανθρώπων στη γη μας μέχρι σήμερα, εδώ στην Ελλάδα περνάει κάθε προηγούμενη παλαιο-ανθρωπολογική ανεύρεση. Το Αιγαίο αναδεικνύεται σε κοιτίδα του ανθρωπίνου είδους. Από το βόρειο μέρος του, τη Χαλκιδική (ως το νότιο, κι από το Ιόνιο ως την Ανατολή, από αυτήν την περιοχή εκπορεύεται και απλώνεται ο άνθρωπος σ' όλον τον παλαιό κόσμο. Δηλαδή από ένα κέντρο. Ο Μονοκεντρισμός πλέον επικρατεί σαν θεωρία και σαν φιλοσοφία. Έχει πλέον τη δυνατότητα το νέο βιολογικό είδος να προσαρμοστεί σε όλα τα πλάτη και τα μήκη της γης. Το γεγονός αυτό επιτρέπει μια βιολογική γενίκευση: Όλα τα είδη που εμφανίζονται γεννιούνται σ' ένα κέντρο και μόνο. Από 'κει και πέρα εξαπλώνονται και προσαρμόζονται αναλόγως: Κι ο ιπποπόταμος και οι φάλαινες.

Ο άνθρωπος απεδείχθη ο πλέον προσαρμοστικός με τη δημιουργία των φυλών του, ακόμη από το Πλειόκαινο. Σταθεροποιείται πλέον στο τέλος του Πλειστοκαίνου οπότε και ελαττούται η φυσική επιλογή, ή και μηδενίζεται.

Αυτή η πορεία προκαθορίζει και το Μέλλον του Ανθρώπου. Πόσο θα αντέξει, ή μάλλον πόσο θα διαρκέσει στο περιβάλλον που ζούμε και τι κάνουμε εμείς για να το συντηρήσουμε ως είδος, εφ' όσον μας ενδιαφέρει να επιβιώσουμε κι όχι να αυτοκτονήσουμε...

Αποσπάσματα από το βιβλίο «Η προέλευση των Ελλήνων - Η μαθηματική απόδειξη για την καταγωγή των Ελλήνων»,
του ανθρωπολόγου και αρχαιολόγου Άρη Πουλιανού